

КУЛТУРА

БУЛ. СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ 68А
Тел: 3111-332; Факс 322 86 08

Култура

КУЛТУРА

e-mail: ipkultura@unet.com.mk
www.kultura.com.mk

ГОЦЕ БОЖУРСКИ, СОВЕТНИК ЗА ЛИКОВНА ДЕЈНОСТ ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА

Објавувањето на Годишната програма за остварување на националниот интерес во културата во 2004 година, минатата недела предизвика остри реакции од страна на в.д. директорот на Уметничката галерија - Скопје Златко Теодосиевски. Министерството за култура, поточно Вие, сте обвинети за соп - реалистички пристап во креирање и финансирање на програмата. Го очекувате ли тоа?

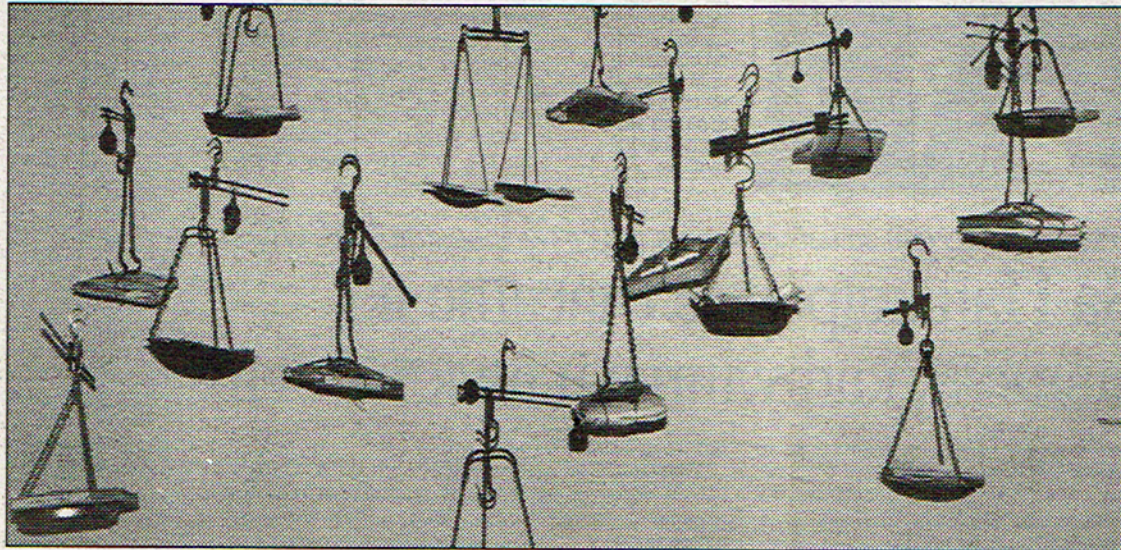
Националната институција не може да биде единствената која треба да добие поддршка за одреден проект

Ако се земе предвид износот на средствата кои со Програмата Уметничката галерија ги има добиено за 2003 година и средствата планирани за 2004 година, немаше дилема дека Златко Теодосиевски ќе реагира. Мора да се има предвид дека во средствата кои тие ги добија за 2003 година беа вклучени 2.475.000 денари за Венециското биенале и средства за изложбата "Дијалози" која беше презентирани во Париз и во Рим во висина од 1.993.000 од што произлегува дека реалната цена за проектите изнесувала 4.806.370 денари. Средства пак кои што им се одобрени за годинава, не се онакви како што се прикажуваат, не станува збор за четири милиони денари туку 5.608.400 денари. Првичното пристигање на проектите од конкурсот, покажа многу јасно дека побарувањата на евентуалните идни корисници се далеку над износот што Министерството за култура го има како буџет за ликовната дејност. Ова особено се однесува на побарувањата на Уметничката галерија која од вкупните средства кои ги има планирано Министерството за култура, бараше околу 60 проценти. Бидејќи при остварените контакти со Теодосиевски, не можевме да најдеме заедничко решение. Министерството за култура беше приморано да и посочи на Галеријата да достави ревидирана програма, во рамките на постоечките можности. Но друго решение, предлог програмата која би била барем блиску до можностите за финансиско покривање, не беше доставено.

Постојат ли други, интерни реакции околу концептирањето на програмата и финансиите?

Свесни дека ќе најдеме на можни реакции, се обравивме со слично писмо и до некои други институции, како на пр. Музејот на современата уметност, кој достави ревидирана програма што во целост е прифатена со минимални измени во некои ставки. Неколку нагласени реакции имаше само од страна на раководителот на манифестацијата Мал битолски Монмартр Коста Хаџи Антоновски и од Ристо Јаковски, кој имаше побарување за интердисциплинарна ликовна колонија.

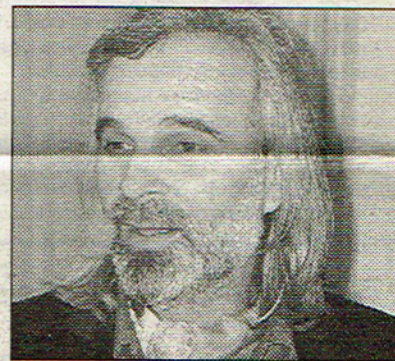
Која е според вас најголемата новина во финансирањето годинава, во областа на ликовната уметност, земајќи ги во обзир и тековните тенденции за децентрализација на културата?

УМЕТНИЧКАТА ГАЛЕРИЈА ИМАШЕ НЕРЕАЛНИ БАРАЊА

КАТЕРИНА БОГОЕВА

Програмата за поддршка на проекти во 2004 година, подразбира поддршка на националните вредности во културата, но не го заборава и локалниот интерес. Најголемиот број на проекти овој пат, вклучувајќи ја тука и висината на поддршка добија институциите од национален интерес. Поддржани се проекти кои се одвиваат во голем број музеи, заводи за заштита на споменици на културата и галерии што имаат изложбени простори. Исто така и голем број на Домови на културата, што имаат изложбени салони, а кои низа години остварувале активности на планот на изложбената дејност. Министерството за култура поддржа и голем број на здруженија асоцијации и поединци од областа на ликовното творештво и галериската дејност што не е ништо ново. Но, значајно е што од лани започнавме со решавање на едно суштинско прашање кое со децении наназад го запоставуваме, соодветно третирање на ликовните творци кои државата ги ставала во втор план, наспроти творците од областа на театарот, филмот, операта, балетот. Мојам да кажам дека сум во извесна мера горд на своето залагање, заради инсистирањето да се создаде рамка која ќе ги извлече ликовните творци од ситуацијата во која се наоѓаат. Суштината на целата дејност е ликовното творештво, од кое почнуваат други активности за презентација а државата претходно го покриваше само процесот на презентација. Започнувајќи од оваа година, иако сеуште срамежливо, сепак на некој начин е размислувано за тие аспекти. Во Програмата исто така, за прв пат е издвоена ставка од 1,6% за еднократна помош за организирање на прва самостојна изложба, која

подразбира исклучиво обезбедување на средства за набавка на материјали. Тоа се значајни новини, но не се пресудни за процентуалното зафаќање на институциите кои се водечки во оваа област. МСУ на пример годинава има добиено -13,3% од средствата доделени со програмата. Уметничката галерија, Скопје - 18,1%, па следуваат Уметничката галерија - Струмица 2,2 проценти, Музејот на град Скопје со 4,3%, КИЦ - 4,3% и др. Поддржани се 13 заводи музеи и галерии со 10%, Домовите на културата, вклучувајќи и слични установи, зафаќаат 14,6%, ДЛУМ - 3,6%. Околу 30 - тина здруженија и асоцијации се поддржани со околу 10,8%, од средствата, ликовните колонии со 5,5% а 29 - те самостојни проекти со 5,2%. Овде спаѓа и одвојувањето средства за атејлето во Париз, кое годинава ќе го користат 10-12 автори.

Ќе добие ли МСУ годинава пари за санирање на кровот?

Иако ова прашање влегува во доменот

на инвестициите, сепак има голема надеж, конечно на тој план да се направи нешто. Од друга страна, имаме абер од МСУ дека постои, расположение кај земјите од донаторската конференција за Македонија, да помогнат во оваа насока. Веројатно, ова и другите технички прашања ќе бидат решени.

Што годинава ќе се прави за афирмација на младите ликовни имиња, но и на веќе етаблираните ликовни уметници?

Има поддршка за младите автори. Сепак да објаснам околу реакциите на Уметничката галерија за нефинансирање на проект на Ирена Паскали. Ставот на Министерството за култура е дека таа минатата година имаше поддршка за меѓународно презентирање преку друга институција, и поради тоа, сметавме дека оваа година не треба да се прифати предлогот на Уметничката галерија. Потребно е да им се овозможи и на другите автори да бидат претставени во Македонија или во странство. Со програмата постојат голем број на проекти каде се вклучени автори за претставување на нашата земја надвор, но сепак проектите се однесуваат повеќе за презентацијата во Македонија. Министерството за култура им става на знаење на корисниците на средствата, дека треба да се обидуваат меѓународната соработка да ја направат на реципрочна основа.

Колку сте моќни да влијајте, за да не ни се повтори примерот на минатогодишното одбележување на 100 годишнината од раѓањето на Никола Мартиноски. Беа направени две изложби, а обележувањето на јубилејот во целост не беше на нивото на авторот?

Министерството за култура нема ни-

какви надлежности да направи нешто што би значело обединување или заедничка соработка, за да се направи поамбициозен проект и средствата да се здружат. Праксата покажа дека за конзервација на делата на Мартиноски, Уметничката галерија му должи 400 000 денари на Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, средствата кои не се предвидени со минатогодишната програма. Луѓето од Заводот сега ни се обраќаат нам и прашуваат како ќе ги подмират истите. Што се однесува пак до изјавите на Златко Теодосиевски во дадени во медиумите

Се уште постои суета и омаловажувачки поглед на алтернативните простори за изложување

дека е во долгови поради одредени активности, јавноста треба да знае дека Министерството за култура склучува договор со корисниците - средствата да ги користат наменски, но и дека не смеат да ги пренасочат без одобрение. А пак во врска со изјавите дека за одредни проекти со кои сега е во долгови, имал писмено ветување од министерот и државниот секретар, тоа мене не ми е познато. Сепак, тој знае дека за се треба да постојат писмени побарувања. Ние немаме комплетен увид во работата на галеријата за 2003 бидејќи сеуште не е доставен комплетен извештај. Долговите кои се направени не се поради неизмирени средства што произлегуваат од програмата, туку заради пречекорување на одредени ставки за пробивање над бараните износи.

Размислувате ли за враќање на оптимизмот кај младите автори за работа и презентација овде во Македонија? Многумина од нив се незадоволни, ангажирани се во други дејности.

Мислам дека многу добро ги разбираам младите уметници. Поддршката за обезбедување на потребните материјали за работа на младите автори е суштинското прашање за решавање на еден од нивните проблеми. Сеуште не е направен процесот на децентрализација, сеуште локалната самоуправа не располага со средства за да може да го штити, негува и гради локалниот интерес а тоа значи дека мора ние тоа да го правиме со Националната програма, односно со поддршката со програмата за 2004 година. Тие автори се враќаат во своите локални средини и ако не им овозможиме средства да се претстават таму, тогаш не можеме да очекуваме во скоро време да им се пружи шанса да бидат презентирани, откриени во метрополитата. Ние имаме развиена инфраструктура и мрежа, но сеуште постои суета и омаловажувачки поглед на алтернативните простори за изложување. Секој простор кој преставува можност за претставување треба да се искористи. Националната институција не може да биде единствената која треба да добие поддршка за одреден проект. И годинава поддржавме самостојни проекти од млади автори, а така ќе биде и понатаму.